

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПТОСФЕРИ ЯК СКЛАДОВОЇ ІДІОСТИЛЮ

Ірина Сидоренко (Київ, Україна)

Когнітологічний напрям лінгвістики знаходиться в центрі сучасних антропологічних досліджень. Методи концептуального аналізу є провідними при вивченні творів художньої літератури.

Незважаючи на розбіжність наукових поглядів щодо типології концептів, дослідники однакові в розрізненні художніх та нехудожніх концептів.

Художні концепти відрізняються своїм змістом, планом вираження, структурою, обсягом.

Художній концепт розглядаємо як багатокomпонентну вербалізовану одиницю авторської свідомості, що репрезентує індивідуально-образне осмислення сутності явищ навколишнього світу.

Концептуалізація художнього тексту, з одного боку, відображає загальноприйняті реалії буття, а з іншого – унікальні, інколи уявні ідеї – особливий спосіб інтерпретації дійсності автором.

Ідіостиль – це єдність ментальних та мовних процесів. Ментальну складову ідіостилю розуміємо як концептуальну ідіосферу. Концептуальна ідіосфера інтегрує провідні (домінантні) концепти письменника.

Для вивчення когнітивного аспекту специфіки ідіостилю автора важливим є застосування релевантної методики, яка дозволяє реконструювати провідні концепти його творів.

Методологічні принципи дослідження ідіостилю крізь призму концептуального аналізу представлені у наукових розвідках О. Байоль (2008), Л. Брославської (2012), Т. Васильєвої (2012), В. Ніконової (2008), І. Шевченко (2012).

Проведений аналіз методологічних засад вивчення концептів у руслі дослідження ідіостилю, дозволяє зробити наступні висновки: художній концепт має цілісну, але багаторівневу структуру, яка складається з ядра (понятійний рівень) та периферії, пласти якої включають перцептивно-образний, асоціативний та оцінно-ціннісний рівні. Методика дослідження концептуальної ідіосфери включає в себе виявлення доміантних концептів автора, особливостей функціонування номінацій даних концептів на поняттєвому рівні та рівнях периферії, вивчення контекстуального оточення даних номінацій, розгляд особливостей їх репрезентації на різних мовних рівнях, визначення семантичного потенціалу ядерних та периферійних номінацій на основі лінгвостилістичного аналізу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байоль О.В. Драматургічний дискурс Теннессі Вільямса: комунікативно-когнітивний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2008. 21 с.

2. Брославська Л.Я., Шевченко І.С. Ідіостиль і концептуальна ідіосфера автора у художньому дискурсі. *Вісник ХНУ. Дискурсологія: семантика і прагматика*. № 1003. 2012. С. 22-27.
3. Васильєва Т.И. Литературоведческий подход к изучению художественного концепта. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2012. № 7(18). С. 51-54.
4. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / Отв. ред. Г.В. Степанов. Москва: Книжный дом ЛИБРОКОМ, 2009. 144 с.
5. Губа Л.В. Художній концепт як репрезентант поетичної мовної свідомості. *Молодий вчений. Філологічні науки*. 2018. № 3(55). С. 616-619.
6. Ніконова В.Г. Концептуальний простір трагічного в п'єсах Шекспіра: поетико-когнітивний аналіз: автореф. дис. ... док. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2008. 34 с.
7. Передерій Г.М. Концептуальний простір англomовної поетичної драми ХХ століття: жанрово-силістичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Херсон, 2010. 23 с.